

organers beslutning, om de overhovedet skal tages til følge, og i bekræftende fald på hvilken måde de skal gennemføres.

3. Enkelte internationale organisationer har fået tillagt beføjelser til at træffe beslutninger, der er juridisk forpligtende for medlemsstaterne. Et karakteristisk eksempel er den beføjelse FN's sikkerhedsråd har til at iværksætte sanktioner i tilfælde af fredsbrud eller trussel mod freden. Også på forskellige områder af teknisk, administrativ karakter forekommer det, at særorganisationerne kan træffe bindende beslutninger. I alle internationale organisationer er det typisk, at beslutninger vedrørende organisationens budget og staternes finansielle bidrag kan forpligte medlemsstaterne. Endvidere forekommer det typisk, at internationale domstole, som f.eks. FN's domstol eller den europæiske menneskeretsdomstol, kan træffe bindende afgørelse i konkrete retstvister i forhold til de stater, som har anerkendt domstolens kompetence.

I alle disse tilfælde kan der således træffes beslutninger, som er folkeretligt forpligtende for de pågældende stater. I det omfang hvori en beslutning går ud på at afføde rettigheder eller pligter for de enkelte borgere, må de nationale forfatningsretlige organer imidlertid træde til og gennemføre nødvendig lovgivning eller administrative forskrifter. Det typiske eksempel for Danmarks vedkommende er loven af 10. maj 1967 om iværksættelse af forholdsregler i henhold til FN's pakt og de forskrifter, der er udfærdiget i henhold til loven for at gennemføre sikkerhedsrådets beslutninger om sanktioner mod Rhodesia. Det karakteristiske i sådanne tilfælde er, at den folkeretlige forpligtelse ikke levner de nationale myndigheder noget valg. De må gennemføre de trufne beslutninger, hvis ikke de vil tage ansvaret for, at Danmark bryder sine folkeretlige forpligtelser. Men indenfor den danske og ikke den internationale beslutning, der umiddelbart gælder for borgerne. Netop af denne grund har Danmarks deltagelse i denne form for internationalt samarbejde ikke rejst særlige forfatningsretlige problemer. Opfyldelsen af gennemførelsen af de internationale organers beslutninger adskiller sig ikke principielt fra opfyldelsen og gennemførelsen af en hvilken som helst folkeretlig forpligtelse.

4. De europæiske Fællesskaber repræsente-

rer en mere avanceret organisationsform. Deres organer har ikke blot beføjelser til at vedtage rekommandationer til medlemsstaterne og til at træffe beslutninger, som forpligter medlemsstaterne som sådanne, men de kan, i den udstrækning som fremgår af traktaterne, udfærdige forskrifter, som skal gælde umiddelbart i medlemsstaterne. I Det økonomiske Fællesskab, hvorom undersøgelsen samler sig i det følgende, kan der udfærdiges forordninger, som ifølge Rom-traktatens art. 189 »er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i samtlige medlemsstater«. Der kan endvidere udfærdiges beslutninger, som er umiddelbart bindende for dem, de er rettet til, herunder eventuelt enkelte virksomheder eller personer i medlemsstaterne. Visse beslutninger, ligesom afgørelser truffet af Fællesskabernes domstol, kan tvangsfuldbyrdes i medlemsstaterne efter en prøvelse, der kun omfatter eksekutionsgrundlagets ægthed.

En ordning af denne karakter indebærer, at Fællesskabets organer i et vist omfang træder i de nationale organers sted i forhold til medlemsstaternes borgere. Man bruger ofte ordet »supranational« som betegnelse for sådanne beføjelser og for de organer der udøver dem.

For Danmarks vedkommende må det anses for forudsat i det forfatningsretlige system, at myndighed i forhold til borgerne kun kan udøves af danske organer, hvis ikke grundloven selv åbner mulighed for andet. Danmarks tilslutning til en ordning som den, der er etableret ved De europæiske Fællesskaber, ville derfor principielt forudsætte en grundlovsændring, hvis ikke grundloven selv åbnede anden mulighed.

Det var netop for at muliggøre, at Danmark uden grundlovsændring tilsluttede sig internationalt samarbejde i denne mere avancerede form, at § 20 blev indføjet i grundloven ved revisionen i 1953.

5. Det kan tænkes at internationalt samarbejde udformes mere vidtgående end forudsat i grl.'s § 20, f.eks. således at det nærmer sig det forfatningsretlige system, som er typisk for forbundsstater. Det kunne f.eks. tænkes, at de fælles organer skulle være kompetente på alle områder, som ikke udtrykkeligt er forbeholdt medlemsstaterne, således som ordningen er i visse forbundsstater.